

Aktuálny stav implementácie Operačného programu Životné prostredie

Ministerstvo životného prostredia SR ako riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie (OP ŽP) vyhlásilo do 11. marca 2010 už 33 výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v celkovej alokácii 1 517 637 148 eur.

Stav výziev k 11. 3. 2010

Prioritná os	Počet výziev	Alokácia NFP na výzvu v €			% z celkovej alokácie OPŽP na prioritnú os
		Spolu	Z toho		
			ŠF/KF	ŠR	
1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	6	626 750 558	532 737 974	94 012 584	58,18 %
2 Ochrana pred povodňami	5	141 558 563	120 324 779	21 233 784	100,27 %
3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	8	201 934 210	171 644 079	30 290 132	95,36 %
4 Odpadové hospodárstvo	10	476 853 923	405 325 835	71 528 088	83,57 %
5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	4	70 539 894	59 958 910	10 580 984	118,13 %
Spolu	33	1 517 637 148	1 289 991 576	227 645 572	73,65 %

Už v januári 2008 sa vyhlásením prvých výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len NFP) začala implementácia Operačného programu Životné prostredie. Ku koncu roka 2008 bolo vyhlásených 17 výziev v objeme 465 472 017 eur, kedy zo 446 zaregistrovaných žiadostí o NFP v požadovanej sume 904 912 891 eur Výberová komisia MŽP SR pre projekty z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len EFRR) a Kohézneho fondu schválila 114 žiadostí o NFP v sume schváleného príspevku 189 330 673 eur. Ďalších 14 výziev na predkladanie žiadostí o NFP v celkovej alokácii 948 576 896 eur vyhlásených riadiacim orgánom pre OP ŽP v priebehu roka 2009. Z 808 žiadostí, prijatých v rámci týchto výziev k 31. decembru 2009 v objeme požadovaného príspevku 1 908 517 686 eur, sa 208 žiadostí schválilo v sume 547 463 238 eur. Tohto roku boli vyhlásené dve výzvy na predkladanie žiadostí o NFP v celkovej alokácii 103 588 235 eur.

Celkovo možno konštatovať, že v rámci predkladania žiadostí o NFP prostredníctvom OP ŽP bolo doteraz prijatých 1 277 žiadostí vo výške 2 902 953 198 eur, z toho zo štátneho rozpočtu 358 417 129 eur. Celkovo sa schválilo už 395 projektov v objeme 823 321 358 eur, z toho zo štátneho rozpočtu 104 859 880 eur, z ktorých väčšina je už aj zazmluvnená a v realizácii.

Prijaté žiadosti

Najväčší záujem žiadateľov čo do počtu predložených žiadostí o NFP sa zaznamenal v prípade prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, v ktorej sa zaregistrovalo 526 žiadostí o NFP vo výške 779 202 400 eur, pričom prvenstvo má operačný cieľ 4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu a v prípade prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, v rámci ktorej bolo prijatých 327 žiadostí v objeme 433 792 306 eur, s najväčším počtom v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia. Čo sa týka

veľkosti objemu požadovaných finančných prostriedkov, prvenstvo má prioritná os 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, kde 291 prijatých žiadostí o NFP dosahovalo výšku 1 488 609 447 eur, čo je suma 2,3 násobne vyššia než súhrnná čiastka alokovaná na výzvy pre uvedenú prioritnú os, pričom najväčší

záujem sa zaznamenal v rámci operačného cieľa 1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ. V rámci prioritnej osi 2, konkrétne preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami sa na MŽP SR zaregistrovalo 72 žiadostí, v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny to bolo 61 žiadostí o NFP.

Schválené žiadosti

K 11. marcu 2010 sa v rámci Operačného programu Životné prostredie schválilo 395 žiadostí o NFP vo výške 823 321 358 eur. Najväčší objem finanč-

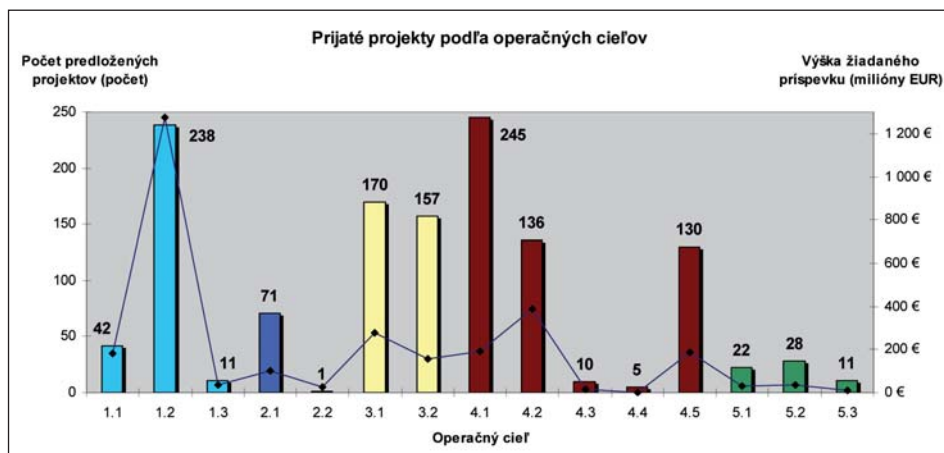
úž v realizácii. Tieto opatrenia sú situované najmä do Prešovského a Košického kraja. Z projektov zameraných na ochranu ovzdušia a minimalizáciu nepriaznivých vplyvov zmeny klímy sa do 11. marca 2010 schválilo 106 v sume 155 593 274 eur, z ktorých je takmer 1/3 zazmluvnená, a to najmä v rámci Prešovského a Trenčianskeho kraja. Druhý najväčší objem finančných prostriedkov vo výške 258 818 877 eur s počtom projektov 1 566 sa schválil pre prioritnú os 4 Odpadové hospodárstvo, v rámci ktorej prevládali projekty zamerané na separovanie, zhodnocovanie odpadu a uzatváranie a rekultiváciu skládok. V rámci prioritnej osi 5 sa zo 61 prijatých projektov, ktoré riešia takmer celé územie Slovenskej republiky, viac než polovica schválilo. Pre Technickú pomoc, ktorá je zameraná na zabezpečenie podpory činností a funkcií orgánov podieľajúcich sa na riadení a implementácii OP ŽP, sa v rámci prioritnej osi 6 schválilo všetkých 8 projektov.

Z celkovej doteraz schválenej sumy nenávratného finančného príspevku v rámci OP ŽP smeruje najväčší objem prostriedkov do Žilinského, Prešovského, Banskobystrického a Košického kraja, a to najmä pre projekty zamerané na budovanie vodovodov, kanalizácií a ČOV a riešenie problematiky odpadového hospodárstva.

Dôvody neschválenia a vylúčenia žiadostí o NFP

V rámci schvaľovacieho procesu prechádzajú žiadosti o NFP týmito fázami:

- kontrolou formálnej správnosti, v rámci ktorej prebieha kontrola oprávnenosti a úplnosti,
- odborným hodnotením,
- výberom, v rámci ktorého rozhoduje riadiaci orgán s poradným orgánom, ktorým je Výberová komisia MŽP SR pre projekty z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu.

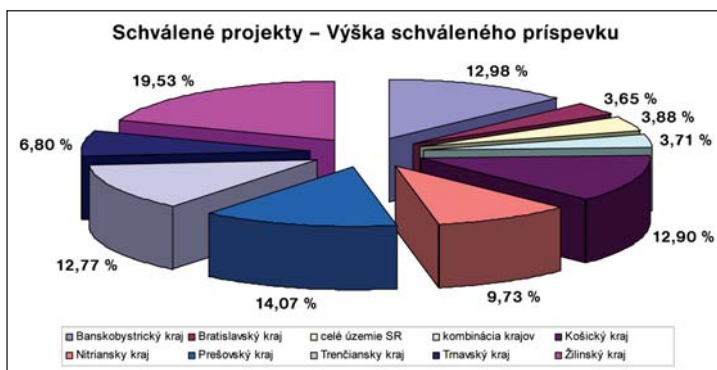
Zdroj: MŽP SR

ných prostriedkov bol schválený v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd v počte 59 projektov, a to najmä na budovanie vodovodov, kanalizácií a ČOV v objeme 284 734 549 eur, z ktorých je už viac než polovica zazmluvnená a v realizácii. V rámci prioritnej osi 2 Ochrana pred povodňami bolo podporených 35 projektov zameraných na preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami vo výške 48 598 293 eur, pričom takmer polovica z nich je

V rámci kontroly oprávnenosti boli najčastejšími dôvodmi vylúčenia žiadostí o NFP z ďalšieho procesu posudzovania nespĺnenie všeobecných podmienok definovaných výzvou a všetkých špecifických podmienok vzťahujúcich sa k príslušnej prioritnej osi, neoprávnenosť cieľa a aktivity projektu v zmysle podmienok definovaných vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP, resp. projekt nebol v súlade s pravidlami príslušnej schémy štátnej pomoci pre regionálnu pomoc alebo skupinovú výnimku.

V rámci kontroly úplnosti sa vylúčili z ďalšieho procesu posudzovania, taktiež z dôvodu nesplnenia všeobecných podmienok definovaných výzvou a všetkých špecifických podmienok vzťahujúcich sa k príslušnej prioritnej osi, ktoré vzhľadom na neúplnosť predloženej žiadosti nebolo možné posúdiť pri kontrole oprávnenosti, nedoložené všetkých dokumentov v zmysle výzvy na doplnenie chýbajúcich náležitostí

- prioritná os 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd (operačný cieľ 1.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov; operačný cieľ 1.2 Odvážanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ)
- prioritná os 2 Ochrana pred povodňami (operačný cieľ 2.1 Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami; operačný cieľ 2.2 Vybudovanie povodňového varovného a predpovedného systému).

Zdroj: MŽP SR

žiadosti o NFP. Niektoré žiadosti o NFP sa vylúčili z ďalšieho procesu posudzovania kvôli nesplneniu kritérií odborného hodnotenia, pričom najčastejšími dôvodmi bolo nedosiahnutie 50 % z maximálneho počtu bodov v rámci jedného z blokov odborného hodnotenia, resp. nedosiahnutie 70 % z celkového maximálneho počtu bodov.

Na základe týchto skutočností sa navrhli tieto opatrenia na predchádzanie opakovania identifikovaných nedostatkov:

- prepracovanie niektorých dokumentov, ktoré sú povinnou prílohou výzvy na predkladanie žiadosti o NFP, s cieľom čo najjasnejších a podrobných vysvetlení podmienok žiadateľovi,
- v rámci rozhodnutia o neschválení je uvádzané podrobné popísanie dôvodu vylúčenia danej žiadosti z ďalšieho procesu posudzovania,
- zabezpečenie dôsledného informovania žiadateľov o najčastejších nedostatkoch a spôsoboch ich odstraňovania na webovej stránke: www.opzp.sk, v časti Často kladené otázky.

Čerpanie

V súčasnosti prebieha čerpanie v rámci všetkých prioritných osí, a to najmä z Kohézneho fondu v rámci Technickej pomoci a Odpadového hospodárstva, a taktiež z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Ochrany ovzdušia. Celkovo predstavuje čerpanie z operačného programu 34 762 451,18 eur. Vo vzťahu k doterajšiemu čerpaniu a záväzkom voči Európskej únii je potrebné uviesť, že záväzok z roku 2007 je na 100 % vyčerpaný a záväzok z roku 2008 sa čerpá na 81,95 %. Zostávajúce výdavky zo záväzku roku 2008 je potrebné vyčerpať do konca roku 2011, pričom vzhľadom na stav implementácie operačného programu (schválené/zazmluvnené projekty a projekty v implementácii) očakávame, že uvedená suma bude vyčerpaná ešte v prvom polroku 2010.

Veľké projekty

MŽP SR ako riadiaci orgán pre OP ŽP zverejnil 17. 7. 2008 Oznamy o predkladaní projektových zámerov tzv. veľkých projektov, ktorých celkové náklady prevyšujú sumu 25 miliónov eur, k týmto prioritným osiam (operačným cieľom):

OP ŽP „rezervovaných“ viac ako 450 miliónov eur. Predpokladáme, že prvé veľké projekty budú zaslané Európskej komisii už v prvej polovici roka 2010.

Zabezpečovanie informovanosti žiadateľov

S cieľom zabezpečiť informovanosť o pomoci EÚ a podporiť efektívne využitie finančných prostriedkov zo ŠF a KF pre ďalší rozvoj Slovenskej republiky prebieha na Ministerstve životného prostredia SR elektronická mailová komunikácia najmä prostredníctvom infolinky ministerstva info@enviro.gov.sk, ako aj písomná komunikácia. Potenciálni žiadatelia majú možnosť prostredníctvom tejto infolinky zasielať svoje otázky ohľadom Operačného programu Životné prostredie, a to v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

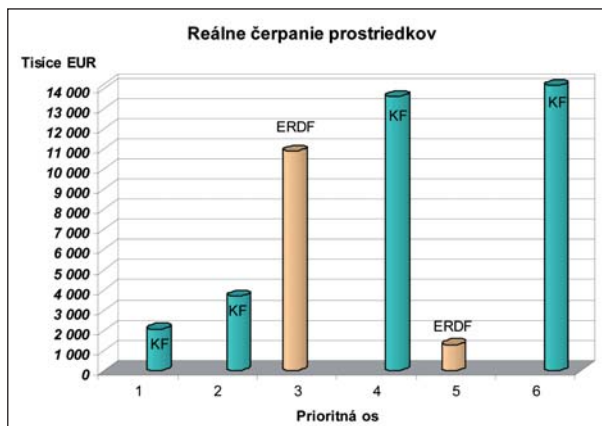
Ďalšia forma informovania prebieha prostredníctvom webových stránok www.enviro.gov.sk a www.opzp.sk. Stránku www.opzp.sk zriadilo MŽP SR ako riadiaci orgán špeciálne pre OP ŽP. Tieto stránky sú pravidelne aktualizované a poskytujú najmä aktuálnu európsku a slovenskú legislatívu, odpovede na často kladené otázky, harmonogram výziev, aktuálne výzvy, archív výziev, všetky relevantné dokumenty a výberové kritériá (programový manuál, príručka pre žiadateľa, Usmernenie RO o oprávnenosti výdavkov, schémy štátnej pomoci) informácie o monitorovacích výbore, pokyny, metodiky, oznamy o informačných akciách, publikáciách, zoznam prijímateľov, názvy projektov, sumy nenávratných finančných príspevkov, všetky potrebné kontakty a odkazy na iné zdroje informácií. Aktuálne výzvy a zoznam všetkých prijímateľov ako najdôležitejšie informácie v rámci zachovania transparentnosti sú okrem portálu OP ŽP zverejňované zároveň aj na portáli Centrálného koordinačného orgánu www.nsrr.sk, ktorý je spoločný pre všetky operačné programy v rámci Národného strategického referenčného rámca.

MŽP SR každoročne organizuje taktiež konferencie, ktorých hlavnou témou je OP ŽP, ako aj aktuálne informácie súvisiace s vývojom implementácie OP ŽP, systém financovania a platieb projektov v programovom

období 2007 – 2013 a proces implementácie projektov v programovom období 2007 – 2013. Pravidelne mesačne sa uskutočňujú v desiatich mestách SR (Prešov, Košice, Poprad, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Rimavská Sobota, Prievidza, Žilina, Nitra, Trnava) informačné dni, na ktorých sú postupne prezentované a spresňované oblasti riešiace podmienky podávania žiadostí o NFP: od bilancovania predošlých rokov, najčastejších chýb pri podávaní žiadostí, majetkovoprávne vzťahy, verejné obstarávanie, správne vyplňanie žiadostí až po poskytnutie aktuálnych informácií súvisiacich s OP ŽP (harmonogram výziev, prechod na euro). Účasť na výstavách je taktiež neoddeliteľnou súčasťou zabezpečovania informovanosti verejnosti, ako napríklad CONECO Bratislava, PRO EKO Banská Bystrica, Agrokomplex Nitra, AQUA Trenčín.

Podobne ako v tlači, tak aj na internete boli publikované PR články informujúce o operačnom programe, ako aj o novozriadenom elektronickom informačnom a registračnom systéme.

V hlavných celoštátnych televíziách a v sieti 23 lokálnych a mestských televízií po celom Slovensku je na podporu vyhlasovaných výziev v rámci OP ŽP vysielaný TV spot. Do vysielacej štruktúry STV bola zaradená a odvysielaná televízna relácia Štvorlístok, ktorá informuje širokú verejnosť o cieľoch, prioritách a postupoch OP ŽP, venuje sa sumarizácii a rekapitulácii počtu podávaných projektov v programovom období 2007 – 2013, rozdeleniu a využitiu finančných prostriedkov v jednotlivých prioritných osiach, uzavretým aj otvoreným posledným výzvom. Informovanie verejnosti o OP ŽP a o pripravovaných výzvach na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ sa uskutočňuje tiež prostredníctvom inzercie v printoch, PR článkoch, rozhlasových spotoch, odborných a informačných publikáciách.

Zdroj: MŽP SR

MŽP SR v spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP) vybudovalo sieť kancelárií Regionálnych environmentálnych poradenských informačných stredísk (REPIS). Ich hlavnou úlohou je poskytovať komplexné poradenstvo v rámci OP ŽP. Na stránke www.repis.sk sú uvedené kontakty všetkých desiatich regionálnych kancelárií REPIS, ktoré poskytujú informácie osobne, telefonicky, poštou, faxom aj e-mailom.

Mgr. Roderik Klinda, riaditeľ odboru programov sekcie environmentálnych programov a projektov

Ing. Lucia Holecová, Ing. Ľubomír Grznárik, Mgr. Viera Vilinovičová, Mgr. Michaela Čerpáková, odbor programov MŽP SR